

UVODNE BESEDE

Letošnje leto je bilo zaznamovano z aktivnim obveščanjem, z nekaterimi dejavnostmi, s katerimi smo želeli izboljšati profesionalnost na področju izobraževanja odraslih, s spodbujanjem vseživljenjskega učenja in prizadevanjem za sodelovanje z različnimi sorodnimi organizacijami.

V tej številki poročamo o udeležbi na javni tribuni, ki smo jo sklicale vse asociacije za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Na njej smo razpravljali o predlogu Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport za vključitev Andragoškega centra Slovenije v skupni inštitut za razvoj izobraževanja v Sloveniji. Objavljamo pismo vladi Republike Slovenije zaradi ustanovitve javnega zavoda »Nacionalni inštitut Republike Slovenije za razvoj izobraževanja«. Poročamo o razpravi v fokusni skupini v projektu Izobraževanje odraslih kot področje medresorskega sodelovanja. Na kratko vas seznanjamo s sklepnimi ugotovitvami z javne tribune, ki je bila 15. novembra 2012.

Dodajamo informacijo o posvetu, povezanem z ukrepi za povečanje digitalne pismenosti v Sloveniji in kratek opis izobraževanja v okviru projekta Poti do izobraževanja odraslih z motnjami v duševnem razvoju.

Številnim sodelavcem, kolegom in somišljenikom, vsem, ki profesionalno delate na področju izobraževanja, partnerskim ustanovam ter organizacijam doma in v tujini želimo v prihodnjem letu veliko znanja, zavzetosti in ustvarjalnosti.

Prijetno branje do naslednje številke v novem letu.

Mag. Darja Zorko Mencin, odgovorna urednica (darja.zorko@gmail.com).

PISMO ASOCIACIJ PREDSEDNIKU VLADE IN MINISTRU

Andragoško društvo Slovenije
Društvo organizacij za izobraževanje odraslih na SŠ - DOIO
Zveza ljudskih univerz Slovenije
G.I.Z. – Združenje izobraževalnih institucij
Združenje srednjih šol in dijaških domov, Skupnost za izobraževanje odraslih
Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje

Gospod Janez Janša,
predsednik
Vlada Republike Slovenije
Gregorčičeva 20-25
1000 Ljubljana

Ljubljana, 21. decembra 2012

Stališča in pripombe na

PREDLOG SKLEPA O USTANOVITVI JAVNEGA ZAVODA »NACIONALNI INŠTITUT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA«,

ki ga je Vladi Republike Slovenije predložilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport dne 6. decembra 2012, dopis številka: 60310-26/2012 (041-01)

1.

Asociacije za izobraževanje odraslih v Sloveniji **odločno nasprotujemo predlogu o združitvi Andragoškega centra Slovenije v javni zavod »Nacionalni inštitut Republike Slovenije za razvoj izobraževanja«**. Takšno stališče podpirajo tudi strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih in andragogike kot tudi številni slovenski strokovnjaki in razumniki z drugih področij, podporo temu pa so izrazili tudi poznavalci Andragoškega centra v tujini.

Razloge za to smo že večkrat podrobneje navedli v pismih Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (v nadaljevanju: MIZKŠ), zato na tem mestu ponovno opozarjamo le na poglobitve:

- Združitev v predlagani skupni zavod za področje izobraževanja **ni le nesprejemljiva, temveč je tudi škodljiva**, saj bi bil s tem ukinjen zavod, ki je v 20 letih svojega delovanja dokazal svojo uspešnost in je bil ustanovljen prav z namenom, da bi izobraževanje odraslih v Sloveniji dobilo institucijo, ki bi skrbela za celovit razvoj izobraževanja odraslih. Z njegovo pomočjo se je Slovenija v času nastanka uspešno spopadla z nizko izobrazbeno strukturo odraslega prebivalstva, kar ji je dalo večje razvojne možnosti. Z ukrepom MIZKŠ ne bi ukinili le uspešnega delovanja tega zavoda, temveč bi ogrozili tudi nadaljnji uspešen razvoj izobraževanja odraslih v Sloveniji, ki se znova sooča s problemi nizke izobraženosti prebivalstva, tokrat strukturne – odprava tega in podobnih problemov pa je vitalnega razvojnega pomena za Slovenijo. Brez premišljenih in strokovno utemeljenih ukrepov izgubljam o ogromno denarja in človeškega potenciala – takih ukrepov pa ne morejo domisliti tisti, ki se ne ukvarjajo kontinuirano in poglobljeno z vprašanji izobraženosti odraslega prebivalstva. Združitev zavodov, vsaj za izobraževanje

odraslih, pomeni razbitje razvojnih jeder, razpršitev strokovnjakov po drugih področjih in na druge naloge. Narejena škoda bo nedvomno imela dolgotrajne posledice.

- Do zdaj predloženi dokumenti o bodočem združenem inštitutu, ki so nam bili dostopni, med drugim tudi zadnji, ki je bil poslan Vladi v obravnavo in sprejem, so **pripravljeni nestrokovno, predložene rešitve so**, gledano z zornega kota potreb po izobraževanju odraslih v Sloveniji, **nepopolne in nekonsistentne**. Kljub temu Ministrstvo predlaga Vladi obravnavo predloga zakona po nujnem oziroma skrajšanem postopku (točka 4.a navedenega dokumenta).
- **Koncept bodočega zavoda je nastajal v zaprtem krogu in anonimnosti**. Stroka k njegovi pripravi sploh ni bila povabljen, vsi dosednji utemeljeni argumenti stroke, kolikor jih je sploh bilo mogoče izraziti, so bili preslišani ali brez utemeljevanja zavrženi. Ocenjujemo, da **gre za nestrokovno voden projekt**. MIZKŠ je sicer poslalo direktorjem javnih zavodov za vzgojo in izobraževanje RS interno (nedatirano, nenaslovljeno in nepodpisano) besedilo, ki naj bi bilo podlaga za pripravo končnega predloga za ustanovitev Inštituta za razvoj vzgoje in izobraževanja, strokovna razprava pa ni bila omogočena. Takšen enostranski in ignorantski način odločno zavračamo, tudi informacija, da je bilo gradivo poprej objavljeno na spletni strani predlagatelja (točka 8, Predstavitev sodelovanja javnosti), ni točna. Kolikor nam je znano, tudi pogloblitve pripombe Andragoškega centra Slovenije niso bile upoštevane.

2.

Zaradi navedenih razlogov s strani andragogov in izobraževalcev odraslih ni smiselno dajati podrobnih pripomb in stališč k predloženemu Sklepu o združitvi Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, Šole za ravnatelje, Andragoškega centra Slovenije in Centra Republike Slovenije za poklicno izobraževanje v javni zavod »Nacionalni inštitut Republike Slovenije za razvoj izobraževanja« in k Sklepu o ustanovitvi javnega zavoda »Nacionalni inštitut Republike Slovenije za razvoj izobraževanja«, ker **se nam zdi z vidika izobraževanja odraslih v celoti nesprejemljiv**. Kljub temu opozarjamo na nekatere rešitve, ki kažejo na neustreznost predloženega dokumenta in upravičenost naših stališč:

Da gre za nekakšen na novo 'preoblečen' sedanji Zavod za šolstvo, dokazujejo zlasti tele postavke:

- Avtorji so celoten projekt pripravljali tako, da so svojo pozornost in skrb namenjali predvsem **formalnemu in šolskemu izobraževanju** otrok in **mladine** (dokazljivo v celotnem dokumentu, še posebej v členih: 1, 5, 21 in 22), posledično ostaja zlasti neformalno izobraževanje odraslih in s tem pretežni del izobraževanje odraslih na obrobju skrbi in delovanja novega zavoda.
- Da so imeli avtorji projekta v mislih predvsem vzgojo in izobraževanje otrok in mladine, je razvidno tudi iz uporabe terminov, saj so avtorjem dokumenta bližji tisti s šolskega področja (a manj s področja izobraževanja odraslih): npr. **'šolska tekmovanja'** pri navajanju podpornih dejavnosti vzgoji in izobraževanju /5. člen/; vzgoja in izobraževanje **v vzgojno-izobraževalnih zavodih** /1. člen/; spremljanje, raziskovanje in analiziranje vodenja **virtcev in šol**, oblikovanje konceptov vodenja **virtcev in šol** (21. člen) itn.
- V sestavi novega zavoda se sicer predvideva obravnavo oseb s **posebnimi potrebami** (v Centru za usmerjanje **otrok posebnimi potrebami**) /23. člen/, vendar se pri tem navaja samo otroke, **ne odraslih**. Društvo za specialno-pedagoško obravnavanje oseb s posebnimi potrebami si že dolgo prizadeva, da bi nudili možnosti izobraževanja in učenja tudi odraslim s posebnimi potrebami, teh pa je bistveno več kot je otrok (za obravnavanje odraslih predlagajo ustanovitev nove discipline – specialne in rehabilitacijske andragogike).

- Še posebej sporno in nesprejemljivo je predlagano imenovanje članov v Svet novega zavoda: medtem, ko enega (od dveh) članov iz vrst uporabnikov dejavnosti zavoda imenuje **zveza staršev** in enega člana **zdrženje ravnatelj** /8. člen/, se za članstvo v Svetu ne predvideva za področje izobraževanja odraslih nobenega predstavnika (lahko bi npr. bili: **predstavniki iz omrežja izobraževalcev odraslih, predstavniki sindikatov, univerz itn.**). **Nesorazmerno velik delež** (kar šest) pri izbiri članov Sveta ima MIZKŠ. To kaže na očitno željo po »obvladovanju« zavoda, namesto da bi zagotovili interesno zastopanost v Svetu, ki bi vodstvo usmerjalo v skladu z razvojnimi potrebami Slovenije.
- Izkušnje iz preteklosti (iz leta 1965, ko sta se združila Zavod za napredek šolstva in Zavod za izobraževanje odraslih, in iz leta 1980, ko je politika v projektu 'usmerjeno izobraževanje' zahtevala enotnost izobraževanja) nas opozarjajo in prepričujejo, da je **v strukturi, ki je prednostno naravnana k obravnavanju in razvoju rednega šolstva, imelo izobraževanje odraslih zmeraj obrobno mesto in prav tak pomen ter obravnavo na nacionalnem nivoju**. To pa pomeni, da **ne bomo imeli dovolj strateških in operativnih odgovorov na izobraževalne probleme odraslih, ki ključno krojijo ekonomsko, družbeno problematiko vsake družbe** (brezposelni, manj izobraženi zaposleni, izobrazbeni presežki ali strukturno neustrezno usposobljeni na trgu dela, migranti, ranljive skupine itn.).

Za predloženi predlog delovanja novega zavoda je značilna **konceptualna nekonsistentnost**. V združenem zavodu bodo tako težave pri umeščanju posameznih vsebinskih področij dejavnosti in nalog, ki so jih doslej uspešno opravljali kot specifične – dosedanji zavodi. Nekateri »centri« so v predlaganem zavodu opredeljeni z zornega kota **dejavnosti** (npr. za razvoj, za spremljanje in svetovanje, za evalvacije in raziskave), drugi pa z zornega kota **vsebinskih področij ali ciljnih skupin** (npr. center za poklicne kvalifikacije, center za posebne potrebe). Posebnega centra oz. specifične dejavnosti za izobraževanje odraslih ni, podobne nekonsistentnosti so tudi **pri opisu nalog znotraj posameznega centra**. /členi 20-25/.

Predlagana **organiziranost dejavnosti po centrih razbija celovitost delovanja in obravnavanja izobraževanja odraslih**, ki je zelo obsežno in tudi specifično področje, v predlogu pa je komajda kje vidno opredeljeno, pa še to nesistematično, netransparentno in razdrobljeno.

Med nalogami sploh niso ustrezno pokrite vse vitalne dejavnosti izobraževanja odraslih: medtem, ko so dejavnosti za področje vzgoje in izobraževanja otrok in mladine navedene in ustrezno razmeščene po centrih, manjkajo za izobraževanje odraslih navedbe in ustrezne razmestitve posebej pomembnih dejavnosti, kot so: razvoj in izvajanje **andragoškega spopolnjevanja** v podporo delovanju modelov vseživljenjskega učenja, strokovna podpora razvoju **kakovosti izobraževanja odraslih**, razvoj **svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih** za večjo vključenost in uspešnost odraslih v vseživljenjskem učenju in zaposlovanju itn.

3.

Pričakovali smo, da bo projekt združevanja zavodov v bolj upošteval tisto, kar je bilo kot cilj političnih zahtev zapisano v koalicijski pogodbi in njenih ciljih (**racionalizacija, odpravljanje podvajanja dejavnosti, večja učinkovitost**). Menimo, da ohranitev Andragoškega centra Slovenije ne bi ogrozila nobenega od treh koalicijskih ciljev, ne nazadnje že koalicijska pogodba ni predvidela združitve Andragoškega centra z drugimi zavodi. Naše utemeljitve dokazujejo, kako predlagane rešitve ne sledijo ciljem koalicijske pogodbe:

3.1 Cilj: racionalizacija

- V dokumentu prikazana racionalizacija je le navidezna in posledica parcialnosti ter površnega presojanja. To je predvsem racionalizacija na račun odraslih udeležencev izobraževanja, **saj bodo v združenem zavodu dokazano marginalna skupina**. Tako zastavljena »racionalizacija« **se bo v prihodnjih letih prav gotovo odrazila v potrebi po večjem vlaganju sredstev v zamujeno ukrepanje na področju izobraževanja odraslih**, kar smo se iz zgodovine že naučili (ali pač ne!): npr. skoraj popolna ukinitvev izobraževanja odraslih v času usmerjenega izobraževanja, ki je od novo nastale Slovenije zahtevala ogromno vlaganj v to področje, da smo zaostanke zmanjšali.

Presoja posledic v predlogih sklepov Vlade o združitvi (točka 6.a), da združitev v tekočem in naslednjih treh letih ne bo imela vpliva na javnofinančna sredstva v višini, večji od 50.000 EUR, je napačna in podcenjena (Priloga III, obrazložitev). Navedeni prihranek v nobenem primeru ne opravičuje tako velikega vsebinskega, kadrovskega in organizacijskega posega, kot ga bo prinesla in zahtevala omenjena združitev zavodov.

Hkrati **je upoštevan le prihranek** za državni proračun **zaradi ukinitve treh direktorskih delovnih mest** in izračun za eno delovno mesto direktorja združenega zavoda (na letni ravni 105.731 EUR). **Niso pa upoštevani mnogi drugi stroški združevanja** kot je npr. plačilo dela koordinatorja za združitev (44. člen), stroški prevzemov (47. člen), nujno potrebnih selitev, reorganizacij, dogovarjanj, stroški preimenovanj in drugih predvidenih in nepredvidenih materialnih stroškov.

Tako poenostavljeno in (namerno?) omejeno prikazovanje učinkov na javnofinančna sredstva se nam zdi skoraj groteskno, saj je omejeno zgolj na ocenjevanje učinkov v zavodih. Tak ali drugačen **razvoj izobraževanja odraslih ima namreč ogromne posledice na javna sredstva**, ki jih namenjamo na področju **zdravstva** (npr. zdravstveno prosvetljeno prebivalstvo ali ne), **gospodarstva** (npr. usposobljenost zaposlenih za nove izzive gospodarskega razvoja ali ne), **kmetijstva** (dovolj trajnostno usposobljenega kmečkega prebivalstva ali ne), **trga dela** (učinkovitost in primernost poseganja na trg dela z izobraževanjem ali ne) itn. To, kar se z javnimi sredstvi za izobraževanje dogaja na teh področjih, je odvisno od tega, kako kakovostne izobraževalce odraslih imamo na teh področjih, ali znajo za izobraževanja pridobiti znanja potrebne ljudi, ali imajo ustrezne programe za prihodnji razvoj itn. **To – in ne tri direktorske plače – so prave posledice predlaganih ukrepov, ki bi jih bilo treba oceniti in ovrednotiti!**

- V času priprav na ukinitvev javnih zavodov od MIZKŠ **nismo dobili odgovorov na vprašanja, kaj je bilo v dosedanem delu zavodov neracionalno in v čem bodo izboljšave**. Načrte dela vseh štirih zavodov je tudi doslej potrjevala Vlada, kar pomeni, da sta imeli obe pristojni ministrstvi (za izobraževanje in delo) že sedaj v celoti možnosti in odgovornost, da bi uveljavljali racionalnost in transparentnost pri poslovanju javnih zavodov.
- Resnična racionalizacija, ki jo dosežemo z združitvijo zavodov, je to, da bo **celotno področje izobraževanja odraslih** v novem zavodu **močno okrnjeno**, v primerjavi z zdajšnjo organiziranostjo in obsegom te dejavnosti pa **razdrobljeno in odrinjeno na obrobje področij dela javne službe** /5. člen/. Tovrstna racionalizacija z ukinitvijo nekaterih za izobraževanje odraslih pomembnih dejavnosti, in na ta način zmanjševanje možnosti in vpliva izobraževanje odraslih, bo unikum v Evropi in v svetu.

3.2 Cilj: **odpravljanje podvajanja dejavnosti**

Tudi utemeljitev, da se v dosedanjih zavodih dejavnost izobraževanja podvaja, je neumestna, še posebej, ker **je izobraževanje odraslih zelo specifično področje izobraževanja, ki zahteva specifično organiziranost in celovito obravnavo**. Nikakor se ne podvaja z izobraževanjem otrok in mladine, ampak ga smiselno dopolnjuje kot enakovredno, enakopravno in komplementarno področje v celotni shemi vzgoje in izobraževanja.

3.3 Cilj: **večja učinkovitost**

Z ničemer (analiza, primerjava, elaborat, poročilo itn.) ni dokazano, da bi bila pri delovanju združenega zavoda večja učinkovitost kot je do sedaj v Andragoškem centru Slovenije. Bolj verjetno je, da bi bili v predloženi organiziranosti za izobraževanje odraslih učinki ravno nasprotni, saj je napačna presoja posledic v predlogih sklepov Vlade o združitvi (6. točka), ko se ocenjuje in navaja, da združitev ne bo imela vpliva na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij in na socialno področje.

Nasprotno, **ni analize, ki bi dokazovala, da bodo spodaj navedeni nameni ustanovitve novega zavoda (iz 1. člena) v resnici doseženi:**

»združitev bo omogočila boljšo povezanost razvojnega dela, raziskovanja, spremljanja in evalviranja vzgojno izobraževalne prakse, boljše spodbujanje razvoja potencialov vsakega posameznika in uveljavljanja kulture vseživljenjskega učenja, inovativnosti in ustvarjalnosti na področju vzgoje in izobraževanja, boljše razvijanje in širjenje dobre prakse, svetovanja in sistematičnega razvijanja kakovosti vzgoje in izobraževanja v vzgojno-izobraževanih zavodih, učinkovitejše povezave med vseživljenjskim učenjem, trgom dela in izobraževanjem«.

Kje so za to dokazi, na čem temeljijo?

In nazadnje, v današnjih razmerah, ko razvita informacijska in komunikacijska tehnologija omogoča povezovanje tudi fizično ločenih organizacij in enot, **ni potrebno za to fizično združiti niti različnih niti sorodnih institucij**. Skupne projekte je mogoče zelo uspešno izvajati s sodelovanjem.

V pričakovanju, da bo Vlada sporni dokument in sklepe v zvezi z njim umaknila iz obravnave, vas pozdravljamo!

S spoštovanjem!

Podpisnik v imenu vseh navedenih asociacij
dr. Zoran Jelenc

SKLEPNE UGOTOVITVE Z JAVNE TRIBUNE

Javno tribuno, katere namen je bila zavrnitev predloga Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport o vključitvi Andragoškega centra Slovenije v skupni inštitut za razvoj izobraževanja v Sloveniji smo opravili dne 15. novembra 2012 v prostorih Konservatorija za glasbo & balet v Ljubljani. Vabilu se je odzvalo 41 udeležencev. Javna tribuna, ki jo je moderirala dr. Petra Javrh, je potekala po programu. Stališča so predstavili mag. Andrej Sotošek direktor Andragoškega centra; dr. Zoran Jelenc, Andragoško društvo Slovenije; prof.

Ida Srebotnik, DOIO – Društvo za izobraževanje odraslih v srednjih šolah in dr. Zdenko Kodelja.

Z glasovanjem je večina udeležencev potrdila naslednje sklepne ugotovitve:

1. Javna tribuna zavrača namero MIZKŠ, da se združijo javni zavodi za vzgojo in izobraževanje v Sloveniji.
2. Zapisniku dodamo priloge (uvodni prispevki, stališča strokovnjakov, stališče ESREA) in vse to pošljemo odgovornim voditeljem na MIZKŠ s priporočilom, da predlog o združevanju javni zavodi za vzgojo in izobraževanje umaknejo.
3. Kakršnokoli rešitev bodo končno sprejeli na MIZKŠ glede združevanja javnih zavodov, naj v novi inštitut ne včlenijo Andragoškega centra Slovenije. ACS mora ostati samostojna in relativno avtonomna institucija za razvoj in raziskovanje izobraževanja odraslih v Sloveniji. To potrjujejo razprave udeležencev javne tribune, sporočila vabljenih strokovnjakov in tudi sporočilo iz evropske asociacije raziskovalcev ESREA slovenskemu ministru za izobraževanje, znanost, kulturo in šport.
4. Zapisnik s prilogami pošljemo vsem asociacijam za izobraževanje odraslih ter pomembnejšim strokovnim subjektom s področja izobraževanja odraslih (organizacije, posamezniki) in tudi asociacijam in drugim subjektom s področja kulture.
5. Zapisnik s prilogami pošljemo tudi vsem odgovornim političnim subjektom, to so: Vlada, ministrstva, Državni zbor, politične stranke, sindikati itn. Pri tem se posebej opozori tudi na odločilno vlogo, ki jo ima izobraževanje odraslih za razvoj gospodarstva.
6. Zapisnik s prilogami pošljemo tudi vsem pomembnejšim medijem v Sloveniji.

Celotni zapisnik in stališča so objavljena na spletni strani andragoškega društva: <http://www.andragosko-drustvo.si>.

KONČANA ZADNJA AKTIVNOST V PROJEKTU IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH KOT PODROČJE MEDRESORSKEGA SODELOVANJA

Potem, ko smo v projektu pregledali umeščenost izobraževanja zaposlenih in prebivalcev v strateških dokumentih treh ministrstev in opravili v njih vodene intervjuje, smo 13. decembra 2012 izvedli še razpravo v fokusni skupini. V njej so sodelovali strokovnjaki z Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstva za kmetijstvo in okolje, strokovnjak za področje zdravja iz Urada predsednika RS, eksperti s področja izobraževanja odraslih, predstavniki Andragoškega društva Slovenije ter direktor Andragoškega centra Slovenije. Okvir za razpravo je podala dr. Sabina Krašovec Jelenc, nato so udeleženci predstavili svoja stališča o vnaprej posredovanih vprašanjih:

1. o ciljih v izobraževanju odraslih, ki bi jih morala uveljavljati država,
 2. o povezovanju med resorji in pripravljenosti za sodelovanje pri oblikovanju strateških dokumentov, ki obravnavajo razvoj izobraževanje odraslih
 3. o pobudi za ustanovitev podjetniškega sklada za izobraževanje zaposlenih
 4. kako, preko katerih organov uveljavljati povezovanje.
-
1. Razpravljavci so soglasno podprli tri cilje: zagotavljati pridobitev splošne formalne izobrazbe, programe za pridobitev temeljnih zmožnosti (ključnih kompetenc) vsem, uravnoteženo izobraževanje za osebne potrebe ter aktivno državljanstvo in predlagali, da se med nacionalne cilje dodatno umesti razvijanje ključnih kompetenc za kmečke gospodarje, med katerimi prevladujejo starejši, slabše pismeni, brez izobrazbe (več kot 80% kmečkih gospodarjev), ki niso motivirani za vključevanje v šolske programe

formalnega izobraževanja, imajo pa veliko raznolikih izkušenj. Razvijanje ključnih kompetenc za to populacijo je zelo pomembno ne samo za kmečke gospodarje za njihovo gospodarjenje na kmetijah, ampak tudi za ohranjanje in skladno razvijanje slovenske pokrajine, kulture, varovanja okolja na agrarnih območjih in samooskrbe. Štiriletna srednješolska izobrazba je po mnenju razpravljavcev temeljni pogoj za vse nadaljnje izobraževanje, povečuje tudi mobilnost posameznika na trgu dela. Drugih ciljev po mnenju razpravljavcev ni mogoče razvrščati po pomembnosti, ker so vsa področja enako pomembna. Država bi morala zato nameniti vso pozornost za doseganje vseh navedenih ciljev manj izobraženim in manj motiviranim za učenje. V to bi morala usmeriti tudi posebna sredstva in medresorsko pripraviti posebne programe. Vse našteje cilje, potrebe in možnosti mora država zastopati pri določanju svoje izobraževalne politike. Morali bi vključiti tudi spodbude za delodajalce, da bi vlagali v poklicno usposabljanje in izpopolnjevanje svojih zaposlenih, tudi nekvalificiranih.

2. Razpravljavci so menili, da je povezovanje med resorji pomembno, vendar ga ovira pomanjkanje kompleksnega znanja o problemih, osebje, ki dela v posameznih resorjih, je omejeno na poznavanje ozkih področij. S povezovanjem med resorji bi pripomogli k širjenju vedenja o problemih in kompleksnih rešitvah, poenotili nekatere procese in izboljšali učinkovitost. Opozorili so na probleme, ki so posledica ne-povezovanja med procesi oblikovanja in procesi uresničevanja ukrepov - sedaj se sprejemajo odločitve o vrstah ukrepov, ki vključujejo tudi izobraževanje, na politični, sektorski ravni, izvedba je prepuščena strokovnim ravnam po sektorjih, na teh ravneh ni več mogoče povezati različnih aktivnosti, ki vodijo do istega cilja – večja usposobljenost posameznika ali podjetja za delovanje v skupnosti in konkurenčnosti na trgih. Krepitev sodelovanja za novo finančno obdobje zahtevajo tudi evropske pobude na različnih področjih, resorji bodo to upoštevali pri pripravi svojih nacionalnih strateških dokumentov, kar lahko tudi vpliva na večjo pripravljenost za sodelovanje na področju izobraževanja odraslih.
3. Razpravljavci so podprli pobudo o ustanovitvi podjetniškega sklada, ki pa mora potekati v dialogu med socialnimi partnerji. Pobudo za obravnavo naj da MIZKŠ.
4. Za kakovostno in učinkovito povezovanje je potrebno zagotoviti politično soglasje o ciljih in odgovornostih posameznih resorjev pri uresničevanju ciljev ter določiti mehanizme/instrumente usklajevanja in strokovno podporo za delo. Znanje je bilo in ostaja v strategijah razvoja Slovenije osrednja, prečna prvina, od katere je odvisno, kdaj in kako bomo izšli iz sedanje krize in kako se bomo razvijali v prihodnosti. Pri tem pa je ključnega pomena zelo jasna opredelitev, kam in kako bomo vlagali omejene javne vire – v ključne kadre ali v izobraževalno prikrajsane skupine, v poklicno izobraževanje ali v splošno, neformalno izobraževanje, kako bomo uspešni pri odločanju o ravnovesju med eno in drugo skrajnostjo in pri razvijanju izobraževalne infrastrukture za razvoj znanja, usposobljenosti in ozaveščenosti vseh prebivalcev. Razpravljavci so kot zgled dobrega sodelovanja predstavili ReNPIO in letni program izobraževanja odraslih: vsako ministrstvo (MDD in MŠŠ) je prevzelo svoj vsebinski in finančni del obveznosti. Sodelovanje se je udeleževalo na konkretnih aktivnostih. Kot primere dobre rešitve so bili navedeni dogovori za razvoj regij, ki jih je vpeljal Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Tako kot so zastavljeni (dogovor podpišeta predsednik razvojnega sveta regije in pristojni minister, v njem bodo določeni regijski in sektorski projekti, tisti, ki so jih oblikovali v posameznih območjih in tisti, ki jih bo vanje umestila država), bi morali okrepiti sodelovanje med sektorji in tudi med nivoji odločanja.

Glede vloge strokovnih svetov pri krepitvi sodelovanja je bilo izraženo kritično mnenje, da sveti običajno sledijo parcialnim interesom, ne odpirajo prostora ustvarjalnosti in novostim in ne dajejo rezultatov. Ta kritičnost ne velja za tiste svete, ki imajo jasno določene pristojnosti.

Soglašali so, da je ustanovitev novih političnih in strokovnih teles smiselna in utemeljena pod nekaterimi pogoji:

- imeti morajo pristojnosti odločanja, če ne, ustanovitev nima dodane vrednosti, ne daje Vladi podpore pri usmerjanju in izvajanju nacionalne politike izobraževanja, in pomeni samo administrativno obremenjevanje;
- organizirana morajo biti na vladni ravni, člani pa obvezno predstavniki resorjev; ključno je, da so vanj vključeni tudi člani, ki so strokovno kompetentni in motivirani. Takšno telo bi lahko pomembno vplivalo na ukrepe vlade.

Na podlagi opravljenih intervjujev in stališč fokusne skupine smo oblikovali predloge za izboljšanje koordinacije na področju izobraževanja odraslih med resorji. Verificirali jih bomo med člani fokusne skupine in jih posredovali naročniku projekta MIZKŠ, ter odgovornim v resorjih, ki so bili vključeni v projekt.

Olga Drofenik (odrofenik@acs.si).

POSVET O UKREPIH ZA POVEČANJE DIGITALNE PISMENOSTI V RS

V petek, 30. novembra 2012 je na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport potekal »Posvet o ukrepih za povečanje digitalne pismenosti v RS«.

Povod za delovni posvet na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport je bil izid zaključnega poročila ciljno raziskovalnega projekta »E-kompetentni državljani Republike Slovenije« (CRP »E-kompetentni državljani Republike Slovenije«) in predstavitev zaključkov raziskav Inštituta Antona Trstenjaka o uporabi računalnika pri 50 in več let starih prebivalcih Slovenije. Srečanje je bilo namenjeno ključnim akterjem na področju izobraževanja.

Cilj srečanja je bil vzpodbuditi razpravo o možnosti vzpostavitve projektov digitalnega opismenjevanja prebivalstva, tako akcij ozaveščanja, kot tudi realnega opismenjevanja, ki bi temeljili na interdisciplinarnem pristopu in na medsektorskih rešitvah, da bi tako zagotovili možnosti za sistematično sprotno elektronsko opismenjevanje prebivalstva preko sinergijskih učinkov formalnega in neformalnega opismenjevanja ter ob spodbujanju samoizobraževanja, medgeneracijskega sodelovanja in prostovoljne dejavnosti.

Med ključnimi težavami, s katerimi se v zadnjih letih sooča informacijska družba v RS, je tudi:

- nizka raven uporabe IKT pri starejših, manj izobraženih, kar pomeni njihovo izključenost iz sodobnih tokov družbe; večjo, kot v obdobju, ko IKT niso prevladovali;
- pomanjkanje sinergije med različnimi strategijami;
- ne gre le za starejše, gre za prihodnje rodove;
- problem je izrazit, zavedanje se povečuje;
- pomanjkanje javne razprave;
- usposabljanja za pridobivanje e-veščin pri starejših so lahko eden izmed kamenčkov v mozaiku zmanjševanja medgeneracijske ločnice.

Za oblikovanje širše sprejemljivih odločitev, je potreben dialog v širši sferi. CRP »E-kompetentni državljani Republike Slovenije« predlaga vzpostavitev ekosistema za pridobivanje e-veščin starejših, katerega ključni cilj bi bil dvig ravni uporabe IKT opreme in storitev starejših oseb v Sloveniji, kot tudi podpora izvedbe izobraževalnih procesov oziroma

procesov usposabljanja. V okviru te ideje CRP predlaga identifikacijo institucije, ki bo koordinirala, organizirala ter skrbela za za promocijo in za samo delovanje okolja. V tem okviru predlaga ustanovitev sveta ali nevladne organizacije, ki bi analizirala stanje, oziroma skrbela za dvig e-veščin v Republiki Sloveniji, po vzoru na nekatere EU države (npr. Velika Britanija "E-skills Council"), vendar predlog ni dobil širše podpore udeležencev. Bila je poudarjena vloga Ministrstva in ustrezna umestitev informacijsko komunikacijskih tehnologij (IKT) izobraževanja v nacionalni program izobraževanja odraslih, ki naj ima koordinativno vlogo.

V okviru izpostavljenega problema staranja družbe in demografske krize je bilo postavljeno tudi vprašanje motivacije za opismenjenje. Večji poudarek bi bilo potrebno nameniti identifikaciji potreb in motivacijskih elementov, ki vplivajo na uporabo IKT. V tej zvezi je bil poudarjen tudi pomen ozaveščanja in medgeneracijskega družabništva. Nova solidarnost med generacijami zahteva motivacijo obeh strani, ki ju je za medsebojno komuniciranje potrebno izobraziti. (med njimi na primer ZLUS; ZDUS; UŽŽO; Zavod Antona Trstenjaka...), ki jih je potrebno uporabiti tudi v naprej na področju dviga ravni digitalne pismenosti.

Poudarjen je bil pomen e-dostopnosti, predvsem socialno marginaliziranih skupin, in dostopnosti e-storitev, ki bi morale biti v slovenskem jeziku in prilagojene povprečnemu uporabniku (starejšim/mlajšim). Prilagojenost rešitev je ključna. V pomoč bi lahko bil pregled rešitev, ki v tujini že obstajajo. V Sloveniji imamo že veliko primerov dobrih praks, zelo uspešnih, ki pa bi jih bilo smiselno povezati in v nadaljevanju delovati lokalno.

Dr. Simona Kralj-Zatler (simona.kralj-zatler@gov.si).

PROJEKT POTI DO IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH Z MOTNJAMI V DUŠEVNEM RAZVOJU

Poleti 2012 smo izvedli usposabljanje inštruktorjev lahko berljivega in razumljivega pisanja.

Usposabljanje je trajalo šest dni in se ga je udeležilo 12 udeležencev. Izbrali smo jih med takimi, ki imajo izkušnje z usposabljanjem ljudi z motnjami v duševnem razvoju, so aktivni člani društev sožitje in se ukvarjajo s posredovanjem informacij ljudem z motnjami v duševnem razvoju.

Program usposabljanja smo začeli s predstavitvijo glavne teme, ki smo jo obravnavali tudi z izmenjavo dobrih in slabih izkušenj s terena. Pogovorili smo se o tem, kako biti pri delu čim bolj učinkovit.

Udeleženci so bili z usposabljanjem zadovoljni. Pohvalili so veliko priložnosti za izmenjavo mnenj in veliko praktičnih vaj. Ocenili so tudi, da jim bodo pridobljena znanja zelo koristila pri njihovem nadaljnjem delu. Pomladi 2013 bomo pripravili štiri tečaje usposabljanja.

Več o projektu Poti do izobraževanja odraslih z motnjami v duševnem razvoju – 1 (pathways – i) najdete na spletni strani: <http://www.zveza-sozitie.si/predstavitev-projekta.html>.

Mag. Alenka Golob (alenka.golob@guest.arnes.si).